

Zadanie 1.2. Zachowanie ex situ zasobów genowych ogrodniczych roślin użytkowych.

Cel zadania: Głównym celem zadania jest zachowanie dla przyszłych pokoleń w stanie żywym obiektów ogrodniczych roślin użytkowych i ich dzikich krewniaków. W ramach zadania będzie prowadzony zbiór obiektów, utrzymywanie ich w kolekcjach ex situ, charakterystyka i ocena dla wykorzystania w hodowli twórczej i pracach badawczych oraz w działalności na rzecz wyżywienia, zrównoważonego rolnictwa i zachowania bioróżnorodności terenów wiejskich.

Opis zadania – zakres rzeczowy planowany na 2022 rok:

- 1) utrzymanie następujących kolekcji roślin ogrodniczych w formie wegetatywnych kolekcji polowych, w karkasach, tunelach foliowych, kulturach *in vitro* oraz w kriobankach:
 - a) rośliny warzywne (czosnek, szalotka i dzikie gatunki *Allium*, szparag),
 - b) rośliny sadownicze (jabłoń, grusza, śliwa, wiśnia, czereśnia, brzoskwinia, morela, leszczyna, orzech włoski, podkłádki drzew ziarnkowych, podkłádki drzew pestkowych, dzikie gatunki drzew owocowych, truskawka i poziomka, malina, jeżyna, porzeczki, agrest, borówka wysoka, żurawina wielkoowocowa, winorośl oraz rzadkie gatunki roślin sadowniczych, jak: aktinidia, bez czarny, cytryniec chiński, dereń jadalny, jagoda kamczacka, rokitnik, róża owocowa, świdośliwa),
 - c) rośliny ozdobne (lilia, narcyz, tulipan, mieczyk, róża),
 - d) rośliny miododajne (gatunki jednoroczne, dwuletnie, byliny, krzewinki, krzewy, drzewa);
- 2) charakterystyka morfologiczna i ocena wartości użytkowej 40 obiektów roślin ogrodniczych oraz określenie tożsamości genetycznej 20 genotypów wiśni, przekazywanie informacji do centralnej bazy danych o zasobach genowych roślin użytkowych prowadzonej w Instytucie Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie;
- 3) przeprowadzenie 2 ekspedycji terenowych w celu pozyskania zrazów starych odmian drzew owocowych i 1 ekspedycji w celu pozyskania nowych genotypów warzyw;
- 4) udostępnianie zgromadzonych obiektów z kolekcji utrzymywanych w warunkach polowych, szklarniowych, *in vitro*, w ciekłym azocie (innymi metodami niż w formie nasion);
- 5) przekazywanie informacji o obiektach udostępnionych do centralnej bazy danych o zasobach genowych roślin użytkowych prowadzonej w Instytucie Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie;
- 6) przygotowanie i przeprowadzenie dwóch działań promujących zasoby genowe roślin ogrodniczych i podnoszących świadomość społeczeństwa w zakresie znaczenia zasobów genowych ogrodniczych roślin użytkowych;
- 7) współpraca z instytucjami krajowymi (Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej, Muzeum w Nieborowie i Arkadii) i międzynarodowymi ECPGR (Europejski Program Współpracy d.s. Roślinnych Zasobów Genowych), ISHS (Międzynarodowe Towarzystwo Nauk Ogrodniczych), Euftrin (Europejska Sieć Sadowniczych Instytutów Badawczych) - w ramach grup roboczych i zgodnie z otrzymywanymi ofertami lub zapotrzebowaniem;
- 8) wsparcie Ministerstwa w zakresie planowanych interwencji w Planie Strategicznym na lata 2023-2027 w części dotyczącej roślinnych zasobów genowych, w tym zachowania sadów odmian tradycyjnych drzew owocowych;
 - a) przygotowanie w wersji elektronicznej materiału informacyjnego dotyczącego planowanej w PS 2023-2027 interwencji „Zachowanie sadów odmian tradycyjnych drzew owocowych” z uwzględnieniem jej wymiaru środowiskowego, usług ekosystemowych oraz aspektów praktycznych i agrotechnicznych i przekazanie go do MRiRW (do końca września 2022 r.) oraz umieszczenie go na stronie internetowej IO-PIB;
 - b) weryfikacja dostarczonej przez MRiRW listy dawnych odmian drzew owocowych rekomendowanych do objęcia wsparciem w PS 2023-2027 w ramach interwencji „Zachowanie sadów odmian tradycyjnych drzew owocowych” (do końca czerwca 2022 r.).

Planowane na 2022 r. mierniki dla zadania 1.2.:

1. liczba obiektów scharakteryzowanych i ocenionych na rzecz hodowli: 40
2. liczba przeprowadzonych ekspedycji: 3
1. liczba działań służących podnoszeniu świadomości społeczeństwa: 2